

Tsi' ch'ajle ty'añ jiñi Ministra Socorro Rovirosa jiñuch añ bu y'etyel ila tyi' Méjico wajchocobil bu cha'añ mi' ch'ajlen ty'añ tyi' Organización de las Naciones Unidas (ONU) ya' tyi' Nueva York, tyi' EUA, tsi' yulu chej' bajche' yom mi' mel i y'ejtyel jiñi ñuc bu i ty'ejmpa bu jiñi junmonjty yumulob (Asamblea General de la ONU) chej' bajche' mi' mejlel Jiñi tyoj bu meloñel tyi' tyojlel i tyejclum pejty'eel indigenajob.

X'ixic ñuc bu a wejty'el.

Jiñi wajchobilob bu tyi' y'ejtyel tyi' Méjico mi' q'uejl tyi' ñuc jiñi e'tyel woli bu i mel jiñi junmojty ñuc bu yumulob, jiñuch yom bu mi' yujty'el cha'añ mi' ts'ujctyuyel tyi' pejty'eel pañimil cha'añ mi' yujtyel weñ bu meloñel tyi' tyojlelob tyi' jujunp'ejl i ty'ejclum indigenajob.

Jiñi yumul tyi' Méjico weñ tyijicña mi' yujbin come i lumal an cajbul i tyejclum jiñi indigenajob tyi' chajp bu mi' chajleñob ty'añ yic'oty e'tyel. Mi' lac q'uejl yom ts'ujctyuyel lujunc'ajl ja'bil ili lumal M'ejico tsi' ty'ajayob i librelel cha'añ mi' bajñel wajchocoñob jiñi yumul chej' bajche mi' bajñel ña'jtyañob. Jiñi cha'añ mi' su'jbeñetla ila tyi' ñuc bu tyejmpabu, jiñi indigenajo jiñuch xñaxañ xchumtyulob come tsi' pujsu i ñu'clel i ño'jtyelob.

Jiñi tyejchibal yic'oty i wi' ili lumal Méjico jiñuch indigenajob, come an c'ajbul chuqui tsi' meleyob i ño'jtye'elob, mi' lac q'uejl jiñi ñuc bu yo'tyot baqui tsij' ch'ajleyoy jiñi q'uiñijel, yic'oty baqui tsij' meleyob i yumuntyel, yic'oty baqui tsij' ch'ajpayob jujunp'ejl ña'jtyibalul cha'añ i weñlel i lumal, ma'añic baqui mi' mejlel lac ty'aj iliyi cojach tyi' lumal Méjico.

Méjico mi' ña'jty'añ cha'añ jiñi tsaj' i ña'tyayob jiñi junmojty yumulob tyi' pañimil, weñuch come che'uch ña'jtyubil i cha'añ jiñi yumulob i che'uch tsi'jbubil tyi' jiñi ñuc bu juñ i cha'añ jiñi lumal Méjico.

Jiñi cha'añ, jiñi yumul tyi' Méjico mi' ña'jtyañ yic'oty mi' yul chej' bajche' iliyi.

1.- Jiñi tyejclum jiñi indigenajob mi' mejlel i ch'ajpañob chej' bajche' mi' bajñel i wajchoñ jiñi yumob come che'uch mi' yul jiñi ty'añ 3, 4 y 5 tyi' jiñi ñuc bu ty'añ tsaj' bu ch'ajpayob jiñi junmojty yumulob tyi' pañimil, che'uch mi' yujtyel ila tyi' tyojlel indigenajob come che'uch tsij'bubil tyi' jiñi ñuc bu juñ i cha'añ M'ejico. Cha'añ chujñ junmojty mi' yajñelob yic'oty cha'añ mi' tyajob i weñlel.

2.- Jiñi tsij'bubil bu ty'añ tyi' 26, 27 y 28 tyi' jiñi ñuc bu juñ ña'jtyubilbu i cha'añ jiñi junmojty yumulob, cha'añ pejtyeel chuqui añ i cha'añob jiñi indigenajob, chej' bajche' jiñi i lumob, chej' bajche' yom mi' bajñel cujñty'añob jiñi i lum yic'oty pejtyeel chuqui añ tyi' tyojlelob, ma'añic mi' mejlel tyi' chilbentyelob ma'añic mi' mejlel tyi' sajty'el, come che'uch tsij'bubil tyi' jiñi ñuc bu juñ tyi' lumal Méjico, chej' ja'el ma'añic mi' mejlel tyi' tyicñuñtyelob yambu jiñi ch'ujmulob bu tyi' tyojlel lac lumal. Come che'uch tsij'bubil tyi' ty'añ 27y 28 tyi' jiñi ñu bu lac juñ, cha'añ yom mi' yujtyel jiñi tyoj bu meloñel tyi' pejtyeel i lumal Méjico.

3.- Chej' bajche mi' mejlel jiñi albilbu tyi' jiñi ñuc bu juñ tsaj' bu i tsij'bayob jiñi junmojty yumulob, che'uch mi' tsij'buñtyel tyi' jiñi ñuc bu juñ yic'oty cha'añ che'uch mi' ts'ujctyuyel ila tyi' lumal Méjico, mi' q'uejlel tyi' ñuc jujuntyiquil wiñicob yic'oty tyi' pejtyeel chej' bajche yom, yic'oty cha'añ mi' weñ cujñtyuñtyel pejtyeel jiñi x'ixicob, cha'añ junlajal mi' q'uejlelob chej' bajche' jiñi wiñicob.

Wocolix la' wulu'.

Nueva York, uxlujump'ejl tsi'jc tyi' septiembre chej' tyi' 2007.